

# Egy kis forwarder története



Tulajdonképpen két dolog inspirált jelen rövid cikk megírására.

Egyrészt Wágner Tibor kollégám elmúlt években megjelent fényképes, több évtizedes visszaemlékezései; másrészt az Erdészeti Lapok ez évi májusi számában megjelent *Gépet az erdőböz* című cikke.

Ez utóbbi az általam kis forwardernek nevezett gépek hazai bemutatását írja le. Szerénytelenség nélkül állíthatom, hogy az első kis forwardert 1973-ban Zalában hoztuk létre. Ezt az általam nagyrabecsült dr. Szepesi László, az ERTI gépesítési szakembere állapította meg a helyszíni bemutatón. Láncaltapas kis forwarderünket kisfilmen is rögzítette, talán fellelhető az Intézet archívumában. Az, hogy 2011-ben, 38 év után Alstor és Entracon kis forwardereket mutattak be a Pilisben, talán igazolta korai elképzelésemet a kis forwarderek előhasználati létjogosultságát illetően. De nézzük a régmúlt történetet!

A 70-es években és még jó ideig az előhasználatokban kitermelt faanyag közelítésének kizárólagos „eszköze” országosan a fogat volt. Akkor, mint fiatal lelkes gépesítési előadó kerestem a közelítés gépi megoldásának lehetőségét. Könnyű volt belátni, hogy a feladat eszköze egy kis méretű, erős és beszerezhető erőgép lehet. Így jutottam el egy bolgár gyártmányú, nálunk szőlőművelő traktorként forgalmazott TL-30 jelű láncaltapas erőgéphez. Ezt az erőgépet a kecskeméti erdőgazdaság használta akkor rotációs kapával szerelve, erdőművelésben, sorközi ápolásra.

1971 őszén a kecskemétiektől kipróbálásra kölcsönkértünk egy traktort kísérleti céllal. Műszaki erdőszetünk javí-

tóműhelyében egy „Boggi” futóműves utánfutót alakítottunk ki ERTI fogatos közelítő kerékpár felhasználásával.

A közel másfél hónapos kísérlet alatt két tényező tisztázódott. Az egyik a traktor kiváló terepjáró képességével párosult kedvező vonóereje, a másik az utánfutó igen kedvező talajkopírozó (akadályfelező) tulajdonsága. A vonóerőt illetően emlékszem egy esetre. Megsüllyedt egy Csepel-350 típusú közúti tehergépkocsi az erdőben faanyag-szállításban. Kis láncaltapas traktorunkat küldték oda mentésre. Odaérvén a Csepelhez, annak sofőrje azt mondta: „mit akar ezzel a vacakkal?” „Na csak kössön rám” és kihúzta a megrakott teherautót az emberek ámulatára. A 23 mázsás önsúlyú láncaltapas traktor 1500 kg vonóerőt (akkor még kilóban számoltuk) képes leadni. Ez azonos egy MTZ-50-es traktor vonóerejével.

A próbaüzem után 1972-ben beszerztünk egy TL-45 típusjelű láncaltapas traktort hasonló méretekkel (1000 mm szélesség, 3130 mm hosszúság és 1920 mm magasság) és 45 LE motorteljesítménnyel. (A traktornak létezett 1250 mm széles változata is, de ez nem került hazai forgalmazásra.)

Most már saját traktorunkkal folytattuk a kísérletezést úgy, hogy a traktor utánfutójaként faszánkót, ún. csúszkót használtunk. A fel-leterhelés kézzel történt rövid választékban.

További célom a kézi (2-3 fős) fel-leterhelés kiváltása és egy kis forwarder-kialakítás volt. A traktorhoz elővettük a jól bevált boggis utánfutót, és elől annak alvázára egy 3 tm-es hidraulikus darut szereltünk fel. A daru egy UNHZ-500 típusjelű vontatott trágya-rakodógépből alakítottuk át. A daruhoz rotátort szereltünk és famarkolót gyártottunk. Az alváz a daru mögött rácsos homlokfalat is kapott.

A traktorfülkére védőkeretet, a traktorra pedig tololapot gyártottunk és szereltünk fel. Kis forwarderünk ragyogóan közlekedett az állományokban, mivel gyakorlatilag a traktor és az utánfutó egy csuklós alvázat alkotott. Ez a láncaltapas traktor helyben fordulási képességének volt tulajdonítható. A forwarderes technológiával az előhasználatok hagyományos rövidfás fogatos közelítési munkarendszerét meg kellett változtatnunk. Most döntés-gallyazás-darabolás után a tő mellett 3-3,5 m-es hosszú egységakat képzett a döntőpár. Ezeket a rakatokat (esetleg egyes rönköket) a forwarder az állomány menti munkapadra, esetleg egy közeli rakodóra közelítette ki. Itt a faanyagot választékokra darabolták és készletezték.

Hát így jött létre kis forwarderünk!

A megvalósítása az akkori körülmények között nem is volt olyan egyszerű. Gyenge minőségű ORSTA kelet-német hidraulikus motorok, szivattyúk, rossz minőségű hazai gyártású tömlők, bolgár útszelepek stb. álltak rendelkezésre nehéz beszerzéssel. Nyugati hidraulikus elemekről nem is álmodhattunk. Élünk még néhányan, akik ismerik a múltat és akartak valami újat létrehozni.

Befejezésül annyit, hogy a nagy forwarderek hazai elterjedése után minden bizonnyal a kis forwarderek is bizonyítani fogják létjogosultságukat a korai előhasználatokban.

**dr. Mátrabérci Sándor**



## Évzáró elnökségi ülés

A MEGOSZ elnökségi ülést tartott 2012. november 15-én 12 órai kezdettel az OEE Wagner Károly Erdészeti Szakönyvtárban.

Az alábbiakban közreadjuk az ülés jegyzőkönyvének legfontosabb részeit.

Dr. Szép Tibor, az Agrárkamara Vas Megyei kabinetfőnöke rövid tájékoztatást adott a megújuló Agrárkamara céljairól, szervezeti felépítéséről és a jövő év elején várható választásokról. Külön is felhívta a figyelmet a kötelező regisztráció meghosszabbított, végső határidejére, ami 2012. november 30.

Dr. Sárvári János tájékoztatta a meglelteteket az Erdőtörvény módosítási folyamatának jelenlegi állásáról. Elmondta, hogy elkészült a közös OEE-MEGOSZ-FAGOSZ Erdőtörvény módosító javaslat, amit a három szakmai szervezet november elején megküldött a minisztériumnak. Azóta már lezajlott a VM-ben a társfőosztályokkal közös egyeztetés is, amelyen a három aláíró szakmai szervezet – a stratégiai partnerségi együttműködési megállapodásban leírtak alapján – szintén részt vehetett. A módosító javaslatokat ismeretve kiemelt néhány, a magánerdő számára kedvező tervezett változást, mint a szabadrendelkezésű erdők körének bővülését az önerdősült akácokkal, vagy a síkvidéki nemes nyarasok esetében a vágásterület nagyságát meghatározó korlát feloldását. De felhívta a figyelmet az olyan lehetséges negatív változásokra is, mint az erdei utak, beleértve a magánerdős utakat is szabad, minden korlátozástól mentes használata, vagy az erdőgazdálkodók által fizetendő hatósági díj az EUTR szabályok magyarországi bevezetése kapcsán. Ez utóbbihoz kapcsolódva az Elnökség egyhangú szavazással állást foglalt a tervezett újabb erdőgazdálkodókat sújtó befizetési kötelezettség minden fajtája ellen. A jelenlévők megerősítették, hogy a MEGOSZ, ha kell az Alkotmánybíróságig is elmegy, ha ez a tervezett módosítás törvényerőre emelkedik.

Dr. Sárvári János ismertette az erdészeti jogcímekekkel kapcsolatosan várható változásokat az unió következő költségvetési időszaka során. Elmondta, hogy ebben a témában az idén a napkori MEGOSZ nagyrendezvényen kívül további három helyszínen is hangzottak el országszerte tájékoztatók (Szentgál, Kecskemét, Somogyország). Alapvető változás lesz az eddigi tengelyek megszüntetése, illetve a jogcímcsoportok szerinti finanszírozás. A várható változások jórészt pozitívak, kivéve az erdőtelepítéseket, ahol a jövedelempótló támogatások megszüntetése az

új erdők létrehozását alapjaiban béníthatja meg. A várható pozitív változások között említette a biotikus károkkal, a kármelegelőzéssel bővülő támogatási lehetőséget, a fiatal erdők ápolásánál a törzskiváltó és növedékfokozó gyérítések finanszírozhatóságát, a pályázható erdészeti gépek körének bővítését, a klímaváltozás hatásainak csökkentését, illetve az erdészeti genetikai bázisok védelmét célzó új támogatásokat.

Luzsi József tájékoztatta az Elnökséget a MEGOSZ 2012-es évről. Elmondta, hogy a meghozott takarékosági intézkedések nyomán a Szövetség anyagi helyzet stabilizálódott. A szakirányítói támogatás megszűnése, a kötelező kamarai tagság azonban érzékelhetően csökkentette a tagdíjbevételeket és tovább szűkültek a Szövetség pályázati lehetőségei is. Ugyanakkor érzékelhető, hogy a jelenlegi két fős alkalmazotti létszámot rendkívüli erőfeszítések elé állítják az egyre szaporodó feladatok. Szövetségünk mindezek mellett is megőrizte érdekérvényesítő erejét, hatékonyan és átláthatóan működik.

\*\*\*

## Magánerdős módosító javaslatok az Új Földtörvényhez

A MEGOSZ a vidékfejlesztési miniszterhez és a Mezőgazdasági Bizottság, illetve annak Erdészeti Albizottsága elnökéhez fordult levélben, kérve a készülő Új Földtörvényben a magánerdő gazdálkodással kapcsolatos sajátosságok figyelembe vételét. Többek között javasoltuk, hogy a 20 kilométeres maximális távolsági és a szakmai végzettség előírások ne vonatkozzanak az erdőterületekre, tekintettel azok szétszórt elhelyezkedésére, illetve a jogosult szakszemélyzet alkalmazási kötelezettségére. Kérjük továbbá a maximálisan birtokolható és bérelhető területek vonatkozásában a területnagyság mellett a földek aranykorona értékének a figyelembe vételét, tekintettel arra, hogy az erdőtalajok aranykorona értéke általában alacsony és így biztosítható lenne az életképes üzemméretek kialakítása a jövőben is. Javasoltuk még az erdők haszonbérlete időtartamának felemelését a vágásérettségi kor plusz 10 évre. Reméljük, hogy javaslataink megjelennek a Parlament előtt fekvő törvény végleges szövegében is.

\*\*\*

## Magánerdős közfoglalkoztatás 2013-ban is!

A közfoglalkoztatási lehetőségek 2011-ben nyíltak meg először a magánerdősök előtt. Az elmúlt két esztendő leg-

fontosabb tényezői szerint tavaly 84 közfoglalkoztató két pályázati lépésben összesen 945 főnek, míg az idén 95 közfoglalkoztató 1009 főnek nyújtott munkalehetőséget a magyar magánerdőkben.

A Belügyminisztérium november végén tájékoztatót tartott a jövő évi közfoglalkoztatási pályázatokról, amelyre a magánerdős közfoglalkoztatás képviselőjében a MEGOSZ-t hívta meg.

## A legfontosabb és legsürgősebb tudnivalók, hogy:

– a **foglalkoztatás kezdő időpontja: 2013. január 15.**

– a **kérelem benyújtása: 2012. december 17.** (a Megyei Munkaügyi Központokhoz).

– a pályázat benyújtáshoz nagy valószínűséggel a régi (2012-es) kérelem nyomtatványon kell beadni az igényeket.

### AMI BIZTOSAN NEM VÁLTOZIK:

Továbbra is heti kifizetés!

A bér: 71 800 Ft/hó illetve 92 000 Ft/hó (gimnázium+OKJ is ide sorolható)

Várhatóan bevezetésre kerül a munkahelyi vezetői beosztás (brigádvezető, művezető, munkairányító, 10-15 fő irányítása a minimum elvárás) akinek a bérezése a fenti +10% (a pályázatbenyújtási határidőig már nem valószínű, hogy jogerőre emelkedik)

A bér után fizetendő szociális hozzájárulás 27%-os mértéke 13,5%-ra mérséklődik.

Bevezetésre kerül az állásidő: 1 160 Ft/nap (pl. esős idő esetén, és olyan időszakban, amikor nem tudnak munkát biztosítani)

Új elem a kötelező képzés (időtartama 2-2,5 hónap), melynek mértéke az alkalmazotti létszám 20%-a (100 fő foglalkoztatása esetén kötelező).

A szervezési költség továbbra is 101 fő után vehető igénybe.

### AMI TÁMOGATHATÓ:

Munkaruha, védőruha, védőital, orvosi vizsgálat (1 900 Ft/fő erejéig), munkába járás (busz- és vonatjegy, illetve kerékpár 9 Ft/km, de maximum 1 000 Ft/fő/hó), munkás szállítás, munkaeszközök beszerzése és ezek fenntartási költsége (üzemanyag, javítás, tisztítás). Ellenőrizni fogják a fentiek 2012-es nyilvántartásba vételét, illetve a kihordási időket.

### AMI NEM TÁMOGATHATÓ:

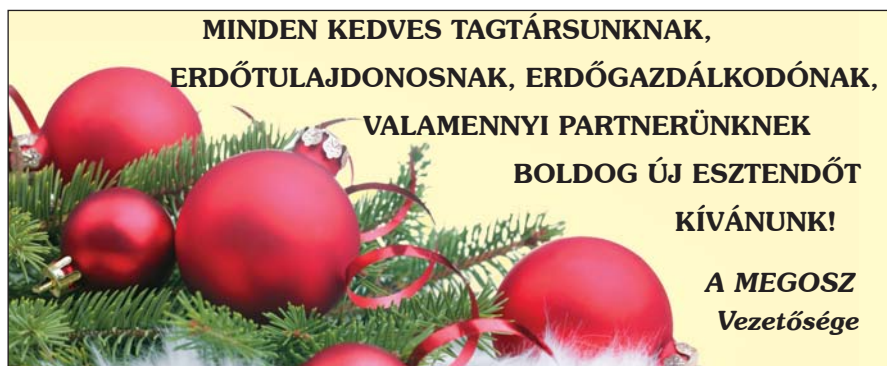
Anyagköltség, közüzemi számlák, cégauto, táppénz, szakképzési hozzájárulás, fényképezőgép, a képzéshez



kapcsolódó utazási költségek, telefon, számítógép, szoftver (ez utóbbi három tétel esetében még történhet változás).

**Kérjük, hogy minél többen vegyék igénybe a magánerdős közfoglalkoztatásban rejlő lehetőségeket és nyújtsanak be pályázatot, amelyhez a MEGOSZ továbbra is minden segítséget megad!**

**Dr. Sárvári János**  
ügyvezető elnök



## Tapasztalatcsere a Zalaerdő Zrt.-nél

Ez év májusában nálunk járt OEE Nagykanizsai Helyi Csoportja. Ennek viszonzásaként a Zalaerdő Zrt. meghívásának eleget téve, október 17-én reggel, 30 fős csoportunk indult a Zalaegerszegi Erdészet területére.

9 órakor érkezünk a Nagykapornak melletti Remete kápolnához, ahol Rosta Gyula, a Zalaerdő Zrt. és Bugán József, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. vezérigazgatója köszöntötte csapatunkat. A reggeli frissítő elfogyasztása után rövid sétával érkezünk az első terepi program helyszínére, a Nagykapornak 18M, 18N, 19J erdőrészekhez. Itt először Nagy László erdészeti igazgató adott tájékoztatást a Zalaegerszegi Erdészetről. Elmondta, hogy közel 11 ezer hektáron gazdálkodnak, amely 16 erdészkerületre tagozódik. Éves fakitermelésük kb. nettó 60 ezer m<sup>3</sup>. Az erdőfelújítást a tölgy és bükk fajoknál 100%-ban természetes úton oldják meg, ez évi 65 ha. A tölgy



a környéke is az erdészet gondozásában van, a harangláb Makovecz Imre terve alapján készült, és a kis harangot is ő adományozta. Kedvelt kirándulóhely, itt tartják minden évben a Nagyboldogasszony napi búcsút.

természetes úton történő felújításának igen szemléletes példája tárult szemünk elé az említett erdőrészekben. Kefe sűrű az újulat az erdőrész egészében. Az első 20% erélyű bontást a 2006-os igen jó makktermésre alapozva, 2007-ben végezték el, majd a következő két évben fahossznyí sávok letermelésével 2010-re végvágták a fennmaradó állományt, az előírt hagyásfák meghagyásával. Mindezeket Világhy András fahasználati műszaki vezető és Világhy Andrásné Bea erdőművelési műszaki vezető mondta el. A 17,2 hektáros területen eddig az ápolás költsége nem haladta meg 10 000 Ft/ha-t, ami önmagáért beszél. Érdekes vita alakult ki a hagyásfák elhelyezkedéséről (szórt, csoportos) illetően.

Ezután visszasétáltunk a kápolnához, ahol vendéglátóink finom meleg „11 óraival” vártak bennünk. Közben megtudtuk Szarka Miklós kerületvezető erdésztől, hogy a kápolna és

a környéke is az erdészet gondozásában van, a harangláb Makovecz Imre terve alapján készült, és a kis harangot is ő adományozta. Kedvelt kirándulóhely, itt tartják minden évben a Nagyboldogasszony napi búcsút.

A pihenő után ismét gyalogosan indultunk a következő látópontra, egy szintén természetes úton felújított, már befejezett KTT főfajú erdőrészhez. Ott azt is megtudtuk, hogy a Nagykapornaki kerületben a legmagasabb a KTT aránya (42%), és ott van a tölgy természetes felújításának legrégebbi hagyománya, amit az addig látottak nagyon jól alátámasztottak.

Gondozott erdőállományokon keresztülhaladva értük el a Zalaerdő három, összesen 560 hektáros átalakító üzemmódú tömbjének az egyikét, a Remetekerti Erdőrezervátumot. A 164 hektáros területből 36 ha magterület, ahova szinte belépni sem szabad. 128 ha a védőzóna, ahol meghatározott keretek között lehet fakitermelést végezni. Láthatunk lékeket tölgyesebb területen, ill. bükkösebb részen is. Kísérleteznek egyes lékek bekerítésével is, így később összehasonlítható a bekerített, és szabadon hagyott területek állományainak fejlődése. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy hatékonyságban 18%-os megtakarítás érhető el az átalakító üzemmóddal (nincs, vagy nagyon minimális a művelési költség), ahhoz képest, mintha hagyományos növedékfokozó gyériteéseket hajtottak volna végre. De ez csak akkor igaz, ha minimális a vadlétszám, azonban attól még ott is nagyon messze vannak.

A következő program a Császboszoki Arborétum megtekintése volt, amelyet rövid buszozás után értünk el. Itt Horváth László kerületvezető erdész kalauzolt bennünk. Láthatuk az arborétum nevezetességét, a 14 fajfajjal rendelkező Abies gyűjteményt is.

Az arborétum-látogatás után, kelően éhes és szomjas csapatunkat házigazdáink a Sohollári vadászházban látták vendégül, ahol megtapasztalhattuk ismét zalai kollégáink vendégszeretétét. A finom ételek, italok, és nem utolsósorban a frissen sült szelídgesztenye elfogyasztása után baráti beszélgetéssel zárult ez a jól sikerült találkozó.

Köszönetet mondunk a Zalaerdő Zrt. vezetőinek a meghívásért, a rendezvény példaszerű megszervezéséért Kovács Ferenc termelési vezérigazgató-helyettesnek, Nagy László erdészeti igazgatónak és munkatársainak.

Látogatásunk végén azzal köszöntünk el kollégáinktól, hogy reméljük, hagyományteremtő módon a két szomszéd megye erdészei a jövőben is megosztják egymással tapasztalataikat.

**Rác Zsolt**  
OEE Szombathelyi HCs.